

Utfordringer i forslaget til ny utslippstillatelse for Sarpsborg kommune

Norsk vannforening 2026.06.01 – Stein Solheim Olsen

Alvim renseanlegg mars 2026

Utslippstillatelsens historie

- 7.1.2021 Start
- Mye feltarbeid, masse dokumentering og beregninger
- 10.7.2023 Sendt til Statsforvalter
- Utfordringer med WT-BREF (slam/septikk). Innspill sendt SF/MD november 2023. Samhandling med SF.
- Mottatt svar august 2024. Noe ble kun sendt SF og ikke oss.
- Diskusjoner nov/des 2024. Hele MD's svar oversendt fra SF. Fortsatt slam/septikk.
- Nytt innspill sendt SF/MD februar 2025 – fortsatt slam/septikk.
- Offentlig høring våren 2025

Historien fortsetter

- Utkast til gjennomlesning sommer 2025.
- Svar fra MD mottatt november 2025. Beredskap og mindre mengder.
- Vi fikk det vel ikke helt som vi ønsket, noe som kan bli utfordrende for de uten slamanlegg i dag, og de som har slamanlegg tilknyttet et renseanlegg, som har god kapasitet – fokus bør være på rensing og konsentrasjon på utslippsprøvene.
- Er dette å gjøre ting på en «Smart Måte»? Statssekretær på KS seminar.
- Tillatelse og vedtak mottatt november 2025
- Klage på dette sendt inn november 2025

2.8 Forurenset overvann

- **2.8 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning**
- Kommunen skal ha kjennskap til og kunne dokumentere skriftlig i hvilken grad avløpsrenseanlegg, avløpsnett og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke vannmiljøet, sårbare naturtyper eller områder som brukes av sårbare arter.
- Begrepet forurenset overvann – kan dette tydeliggjøres?

3.1.4 Krav til utslipp via overløp

- Kommunen skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp til resipient fra det totale avløpssystemet. Utslipp via overløp skal ikke føre til forurensning.
- Utslipp av urensset avløpsvann er uønsket, og innen 31.12.2035 skal den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke være over 2 %.
- Mulig å spesifisere om dette dreier seg om hydraulisk mengde eller stoppmengde, eks. Fosfor?
- Hva er utgangspunkt, dvs hva skal vi ha i nevneren på brøken?

3.1.5 Krav til virkningsgrad for avløpsnett

- Kommunen skal kontinuerlig gjennomføre planlagte tiltak for å redusere lekkasjer av urensset avløpsvann fra avløpsnett.
- Virkningsgraden til avløpsnett, det vil si hvor stor andel av vannmengden som når fram til avløpsrenseanlegget sammenliknet med det som oppstår, skal dokumenteres og være tilgjengelig for Statsforvalteren ved forespørsel.

- **AVLØP**

- Fakturert avløp 2024: 3,61 Mm³
- Tørrværstilrenning 2024: 4,56 Mm³
- Til Alvim RA 2024: 8,87 Mm³
- Til Isefoss RA 2024: 0,05 Mm³
- Overløp Alvim 2024: 0,39 Mm³
- Overløp avløpsnett 2024: 0,24 Mm³
- *Sum til avløpsnett 2024: 9,55 Mm³*

3.1.6 Krav til driftsoverløp

- Driftsoverløp skal så langt som mulig fases ut i forbindelse med rehabilitering av oppstrøms avløpsnett. Driftsoverløp som ikke fases ut, skal etter rehabilitering være partikkelbesparende. Etter 31.12.2028 skal eventuelle utslipp fra driftsoverløp skje rett til Glomma.
- Pumpestasjoner i serie
- Dimensjonering
- Fortsatt 140 km AF nett
- Separering ferdig omkring 2045 og vi har planer for dette
- Innlekk i eldre separatnett
- Ber om mulig driftsoverløp til åpen kyst

3.2 Krav til rensing av avløpsvann

- *«Utslipp via overløp (både driftsoverløp og nødoverløp) ved avløpsrenseanlegget skal regnes med i rensesgraden for anlegget.»*
- Blir dette rett? Er det ikke slik at et RA bør måles i den tiden det har hatt mulighet til å virke? Nødoverløp ved et RA er en hendelse som behandles som avvik.
- *«Dersom utslippet av KOFCR og/eller BOF5 er overskredet med 100% av det renseskravene sier, skal kommunen varsle Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus».*
- Det finnes både krav til % rensing og konsentrasjon. Behov for avklaring.

3.2.3.1 Fosfor renskrav

- 94 % reduksjon eller maksimalt 0,3 mg/l
- Søkte opprinnelig om 90 % og 0,5 mg/l
- Klager nå og ønsker 87,7 % og 0,7 mg/l som er minstekravet
- Innløpsvannets beskaffenhet
- Kjemikalier må doseres
- Struvitt
- Slam
- Klimagasser
- Se sammenhenger
- 90 % til 94 % P = 1,9 tonn og PAX tilsats ekstra 57 tonn.

3.2.3.1 Prøvesekvens

- Vi ber om fortsatt 24 akkrediterte prøver som minimum pr. år i klagen. Blir bedt om 52 i tillatelsen.
- Begrunnelsen for 52 døgnblandeprøver per år er at avløpsdirektivet legger opp til økt prøvetakning og at økt prøvefrekvens raskere vil fange opp avvik fra renskravet. I den daglige driften av anlegget tas det i ukedagene interne prøver ved egen lab. Internkontroll sikrer at analysene er nøyaktige og representative.
- For de uten eget laboratorium, er prøver som sendes avgårde mer eller mindre uegnet for å følge opp drifta.
- Egner seg kun til rapporteringsformål.

3.2.3.1 Nitrogen rensing

- Til tider har vi lav temperatur på avløpsvannet – henger jo også sammen med at det regner mer om vinteren og det lekker inn i våre systemer.
- Vi har bedt om at ved temperaturer lavere enn 8 grader, skal disse resultatene ses bort fra. I direktivet er det satt opp 12 grader.
- Miljødirektoratet vil også bemerke at den mulighet som revidert avløpsdirektiv (2024/3019) åpner for å se bort fra prøveresultater for nitrogenfjerning når temperaturen i avløpsvannet er under 12 °C , vanskelig kan bli aktuell for utslipp til Oslofjorden ved en gjennomføring i norsk regelverk, især utslipp direkte til eller i umiddelbar nærhet til fjorden.
- Det legges opp til vurdering av kost/nytt mot 85 % RG.
- Nytt avløpsdirektiv legger opp til at 30 % av avløpsrenseanleggene i regionen vår skal ha 80 % nitrogenfjerning innen utgangen av 2033 .

4.3 Klimagassregnskap og utslipp av klimagasser

- I tillatelse: Utslipp av klimagasser fra drift av det totale avløpssystemet og behandling av avløpsslam skal holdes på et så lavt nivå som mulig. Virksomheten skal utarbeide klimagassregnskap årlig.
- Hvordan forholde seg til dette når vi pålegges økt rensing av fosfor.
- Klimagassregnskap finnes i Bedre Vann. Må være mulig å bruke en dokumentasjon i flere runder.

6.3 Biogassanlegget tilknyttet Alvim RA

- «*Sarpsborg kommune har ikke tillatelse til å motta og behandle eksternt slam eller annet biogass-substrat ved Alvim biogassanlegg*»
- Sarpsborg kommune er uenig i Statsforvalters tolkning av eksternt slam og viser til kommunens klageprosess mot Miljødirektoratet om samme tema. Punktet bes tas ut i sin helhet fra endelig tillatelse.
- Tror vi fortsatt skal jobbe slik at intergrerte anlegg kan ta i mot slam fra andre og slik sett få opp gjenvinning av denne ressursen.

9.1 og 9.2 Energistyring og utnyttelse av overskuddsenergi

- Sarpsborg kommune stiller seg undrende til kravene gitt i dette kapitlet med tanke på hva som foreligger i EUs avløpsdirektiv.
- Dette kan komme som knyttneve seinere om det ikke tas tak i nå, som så mange er i gang med å finne løsninger på å kunne rense etter nye krav.
- Fjoråret rapporterte vi noe vedrørende energi. Ikke så i år.
- Mye av de andre kravene er direkte bremsende for ressursgjenvinning
- Det må unngås at man må gjette seg til hva som kommer

Takk for meg :)

Stein Solheim Olsen
Virksomhetsleder vann og avløp
Sarpsborg kommune

stein-solheim.olsen@sarpsborg.com

479 79 224